

TRAITIO

3/2011

Riiian joukkoliikennettä, Siniset bussit osa 31
Turun hybridibussit

ISSN 0356-5440

34. vuosikerta
Lehti ilmestyy neljästi vuodessa ja jaetaan SRS:n jäsenlehtenä

PÄÄTOIMITTAJA Juhana Nordlund

TAITTAJA Eero Laaksonen

TOIMITUKSEN OSOITE
Juhana Nordlund
Orapihlajatie 12 A 14, 00320 Helsinki
juhana.nordlund@raitio.org

KUSTANTAJA: Suomen Raitiotieseura ry

PAINOPIKKA: Edita Prima Oy 2011

© Suomen Raitiotieseura ry

Tekijänoikeusmääräysten perusteella mitään osaa lehdestä ei saa käyttää ilman toimituksen lupaa.

SUOMEN RAITIOTIESEURA RY

srs@raitio.org

OSOITE PL 234
00531 Helsinki

Nooa säästöpankki
FI54 4405 4020 025891

IBAN: FI54 4405 4020 025891
SWIFT (BIC -koodi): HELSFIHH
Jäsenmaksu 20 euroa

Perustettu 16.1.1972

Jäsenillä ilmainen
sisäänpääsy Helsingin
Raitioliikennemuseoon
sekä pohjoismaisten
raitiotieseurajen ylläpitämille
museoraitioille ja museoihin.
Tiedustele lipunmyynnistä.

JOHTOKUNTA VUONNA 2011

PUHEENJOHTAJA
Jorma Rauhala
puh. 040 862 0957
jorma.rauhala@raitio.org

RAHASTONHOITAJA
Kimmo Säteri
puh. 050 522 9588
kimmo.sateri@raitio.org

SIHTEERI
Juhana Nordlund
puh. 044 339 3910
(09) 458 7794
juhana.nordlund@raitio.org

ARKISTONHOITAJA
Pertti Leinomäki
puh. 050 538 4495

VARAPUHEENJOHTAJA
Daniel Federley
puh. 040 702 8488
daniel.federley@raitio.org

JÄSEN
Mikko Alameri
puh. 0400 475 352
mikko.alameri@raitio.org

VARAJÄSEN
Teemu Collin
puh. 040 820 2337
teemu.collin@raitio.org

SRS-INFORMAATIOTA SÄHKÖPOSTITSE

Mikäli haluat saada nopeasti ajankohtaisia tietoja SRS:n tapahtumista, ilmoittaudu mukaan seuran sähköpostirinkiin (rinkiin hyväksytään vain seuran jäseniä). Mikäli olet kiinnostunut esimerkiksi SRS:n tapahtumiin liittyvistä viime hetken uutisista, varmista että olet mukana ringissä.

Ilmoitukset juhana.nordlund@raitio.org

www.raitio.org

Tietoja Suomen raitioista, johdinautoista, metrosta ja sähköjunaaliikenteestä. Raitiolinjojen ja -vaunujen tietoja sekä uusimmat uutiset. Sivulla olevan jäsenhakemuskavakkeen täytettyäsi Raitio-lehti tulee aina tuoreena kotiin.

RAITIOITA à 6 euroa

- 1/2002: SRS:n ajelut ja tutustumisvierailut, SRS 30 vuotta, Kolmikymppiset ratikat, Helsingin raitiotiet, osa 2
- 2/2003: Vaunut 1 - 30, Kabus-kaupunkiautoja, Rostock, Siniset bussit, osa 2
- 3/2004: Raitiotiet Suomessa osa 1, Skandian hevosvaunut, Kilpailutusta osa 1, Siniset bussit, osa 7, Rennes
- 1/2005: Helsingin raitiotiet tällä vuosikymmenellä, osa 3. Deltat, Siniset bussit, osa 9
- 2/2005: Raitiotiet Suomessa osa 2, Pikku-kakkonen historiaa, Kilpailutusta osa 3, Siniset bussit, osa 10
- 3/2005: Raitiotiet Suomessa osa 3, Saksan S-Bahn osa 1, Kilpailutusta osa 4, Siniset bussit, osa 11
- 4/2005: Kypylän raitiotiet 80 v, Norrköpingin raitiovaunuja, Hampurin Hochbahn, Siniset bussit, osa 12
- 1/2006: Helsingin pikaraitiotiehankeet, Latvialaista raitiotieliikennettä, Siniset bussit, osa 13
- 2/2006: Raitiovaunulla Kamppiin, Göteborgin raitiotiet, Siniset bussit, osa 14
- 3/2006: Arabian raitiotie 30 v, S-Bahn osa 2, Tallinnan johdinautoja, Siniset bussit, osa 15
- 4/2006: Yhdeksikön yllätykselliset vaiheet, Siniset bussit, osa 16
- 1/2007: 2010-luku: Raitioteiden renessanssi, Siniset bussit, osa 17
- 2/2007: Kulosaaren Jumbo, Kahdeksikko Arabiaan, Siniset bussit, osa 18

- 3/2007: Metro 25 vuotta, Siniset bussit, osa 19
- 4/2007: Kolmonen 85 vuotta, Lauttasaaren 70 vuotta, Siniset bussit, osa 20
- 1/2008: Asean Arkut Munkkiniemessä, Tallinnan busseja, Siniset bussit, osa 21
- 2/2008: Oslon paikallisliikennematkat ja metro, Pekka Sauri, Siniset bussit, osa 22
- 4/2008: Pasilaan raitiovaunulla jo 80 vuotta, Linja 17
- 1/2009: Rotterdamin metro, Teneriffan raitiotie, Arkadiankatu, Siniset bussit, osa 23
- 2/2009: Karlsruhe, Kööpenhamina, Siniset bussit, osa 24
- 3/2009: Laajasalon linjat, Jätkäsaaren raitiotie
- 4/2009: Johdinautoja Keski-Euroopassa, osa 1, Siniset bussit, osa 25
- 1/2010: Kesävaunu 233 syntyi uudelleen, Siniset bussit, osa 26
- 2/2010: Johdinautoja Keski-Euroopassa, osa 2, Baselin raitiovaunuja, Siniset bussit, osa 27
- 3/2010: Kaipion moottorivaunut, Bergen
- 4/2010: Bombardierin Pasilan konepaja, Johdinautoja Keski-Euroopassa, osa 3, Windhoff-monitoimitusvaunu, Siniset bussit, osa 28
- 1/2011: Joukkoliikennejärjestelmä 2025 Tampereella, Siniset bussit, osa 29
- 2/2011: Tukholman raitiotiet, Siniset bussit, osa 30

Tilaukset SRS:n maksuliiketilin Nooa-säästöpankin FI54 4405 4020 025891 kautta, merkitse tiedonantokohtaan tilaamasi tuotteet.

Kannen kuva

Riikalainen Tatra-raitiovaunu linjalla 5. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011, Riika, Latvia.

RIIAN JOUKKOLIIKENNETTÄ KESÄLLÄ 2011

Riian sisäinen joukkoliikenne hoidetaan raitiovaunuilla, johdin-autoilla ja dieselbusseilla. Riian sisäisiä matkoja voi matkustaa myös lähijunilla. Tässä kuvapainotteisessa katsauksessa keskitytään SIA Rīgas Satiksmen hoitamaan katuliikenteeseen, eli raitiovaunuihin, trollikoihin sekä dieselkäyttöisiin busseihin.

RAITIOLIIKENNE

SIA Rīgas Satiksmen (RS) raitiolinjoja on yhdeksän eli linjat 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 ja 11. Linja 9 on puhdas ruuhkalinja. Tiheästi liikennöityjä (vuoroväli päivällä noin 10 minuuttia tai tiheämpi) ovat vain linjat 4, 6, 7 ja 11. Raitiolinjoista heilureita ovat vain 3, 5 ja 9. Jossain mielessä linja 7:kin on keskustan läpi kulkeva, mutta päätepysäkki reitin pohjoispäässä on kuitenkin selkeästi keskustan tuntumassa. Raitioteiden raideleveys

on 1524 mm eli sama kuin esimerkiksi Suomen rautateillä.

Raitiolinjojen keskustan päätepysäkkeinä toimii kaksi toisistaan erillään olevaa paikkaa, Centrāltirgus ja Stacijas laukums. Ensin mainitulla käyvät kääntymässä linjojen 2, 4 ja 10 vaunut. Stacijas laukums taas puolestaan on linjojen 6 ja 11 päätepysäkki - sekin lähellä päärautatieasemaa. Useat raitiolinjat ovat pitkiä, ja ne ulottuvat joissakin tapauksissa melko epäurbaaniinkin ympäristöön.

SIA Rīgas Satiksmen 50574 (tätä ennen 40577) kaksivaunuisen Tatra T3A-raitiovaunun johtavana vaununa. Ennen vuotta 2005 Riian raitio- ja johdinautoliikenteestä vastasi Rīgas Tramvaju un Trolejbusu Pārvalde (TTP). Tämän vuonna 1982 valmistuneen vaunun ensimmäinen järjestysnumero oli 5-1151. Kuva Juhana Nordlund 2.8.2011.

Uusimmat vaunut ovat 2011 käyttöön otetut Škoda 15T -vaunut. Ensimmäiseen tilauserään kuului 20 vaunua. Jo toimitetut vaunut on sijoitettu kokonaisuudessaan linjalle 6. Linjan rata ja ilmajohdot on perusparannettu ja muutettu sellaisiksi, että liikennöinti uusilla vaunuilla on mahdollista. Riian raitioteillä ilmajohdoissa on vaihteet (liikkuvine kielineen), koska vanhempi kalusto on kokonaisuudessaan varustettu trolleyvirroittimilla - samanlaisilla kuin johdin-autot - sillä erolla, että raitiovaunussa on vain

RS 35272 (toisena vaununa 35283), Tatra T3MR vuodelta 1988, Ausekja ielan pysäkillä, joka on linjan 7 luoteinen päätepysäkki. Juhana Nordlund 2.8.2011.

yksi virroitintanko (johdinautoissa on kaksi). Jotta uusien vaunujen normaali virroitin pystyy kulkemaan vaihteesta, on vaihteen oltava rakenteeltaan sellainen, ettei se muodosta mekaanista estettä virroitimen laahaimelle. Kuutoslinjalla voi siis liikennöidä sekä uudella että vanhalla kalustolla. Lisäksi on todettava, että kuutosen kiskoilla liikkuu pitkällä matkalla muidenkin linjojen vaunuja (3 ja 11).

Vanhemmat vaunut ovat Tatroja. Mallit ovat T3 (lähinnä T3A) ja T6 / T3MR. Kumpiakin ajetaan kaksinajossa. Kalusto on keskitetty malleittain, eli esim. T6/T3MR-

RS 35010 ja 35021, Tatra T3MR. 35010 oli alkuaan TTP 3-234, ja se oli valmistunut 1989. Taaempi vaunu eli 35021 oli alun perin taas TTP 3-249 vuodelta 1990. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011.

SIA Rigas Satiksme 35217, Tatra T3MR mv. 1989, raitiolinjalla 2. Malli T3MR on likipitään sama kuin T6B5SU. Tässä raitiojuna on Zaslauka stacijan pysäkillä. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011.

SIA Rīgas Satiksme 57114 linjalla 6. Riian uudet matalalattiaraitiovaunut ovat mallia Škoda 15T. Ensimmäinen tilauserä käsitti 20 vaunua. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011

Riian raitioratoja kastellaan määrätietoisesti vanhoista Tatra T3SU-ratikoista muutamilla työvaunuilla. Kuvassa RS 88021. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011.

kalustoa näkee varsinkin linjoilla 2 ja 7, vanhahtavia pyöreitä T3-versioita taas esimerkiksi linjoilla 4, 5, 10 ja 11 (samoin linjan 6 joissakin vuoroissa). Vanhimmat T3:t ovat 1970-luvulta ja uudemmat noin 1980-luvun puolesta välistä. T6:t ja T3MR:t, jotka nekin ovat nivelettömiä, ovat vuosilta 1988 - 90. Ja jotta asiat eivät olisi tarpeettoman yksinkertaisia, T6-mallin tietyistä vaunuista on käytetty myös mallimerkintää T3M, ja osa vastaavista vaunuista on merkitty yksistään T3MR:iksi. Kesällä 2011 tilanne oli kaiken lisäksi se, että T6:n tyyppisistä liikenteessä olevista vaunuista lähes kaikki olivat todellisuudessa T3MR:iksi merkittyjä yksilöitä.

Kalustosta yleensäkin: vaunujen numerot ovat uusimpia matalia vaunuja lukuun ottamatta muuttuneet useita kertoja. Nykyinen numerojärjestys ei vastaa oikeastaan millään tavoin ikäjärjestystä. Vaikka vaunuparissa olisi näennäisesti peräkkäiset numerot, niin valmistenumeroiden (ja alkuperäisten järjestysnumeroiden osalta) vaunuyksilöt eivät olekaan oikeasti toistensa sisaria.

JOHDINAUTOT

Riian johdinautojärjestelmä on Baltian maiden suurin ja vanhin (perustettu vuonna 1947). Kesällä 2011 johdinautolinjoja oli kaikkiaan 19, joista 17 kokopäiväisiä. Kalusto käsittää yli 300 ajoneuvoa. Johdinau-

SIA Rīgas Satiksme (RS) 16099 (vuosina 2004 - 2009 1-609) vuosimallia 2004 linjan 15 hal- lireitillä matkalla iltapäiväruuhkan aloitukseen. Näitä Solaris Trollino 18 -niveljohdinautoja RS:llä on kaikkiaan 52 kpl. Ne on toimitettu Riikaan vuosina 2001 - 2007. Kuva Juhana Nordlund 1.8.2011.

RS 26705 (aiemmin 2-670), Ganz-Škoda Trolino 18, linjalla 23. RS:n uusimman pään Solaris-koriset trollikat on merkitty ajoneuvotietoihin Ganz-Škodiksi. Juhana Nordlund 1.8.2011.

tolinjoista vain muutama on heilureita, kuten linja 19. Aivan kaikki trollikkalinjat eivät mene keskustan ytimen läpi / kautta, ja esimerkiksi linja 16 liikennöi ihan selkeästi keskusta-alueen ulkopuolella. Joillakin linjoilla vuorotiheys on huomattava, vuoroväli saattaa olla ruuhkien välisenäkin aikana vain noin 5 minuuttia.

Johdinautoverkosto on tiheä ja laaja. Trollikoilla voi matkustaa oikeastaan kaikkiin ilmansuuntiin. Raskaimmat linjat suuntautuvat keskustan itäpuolella sijaitseviin neuvostoaikana rakennettuihin lähiöihin. Sellaisia linjoja ovat mm. 15, 17, 22 ja 23. Johdinautolinjoista kaksi eli 9 ja 27 ovat siitä poikkeuksellisia, että niillä on keskustan päässä lyhyehkö osuus, jolla ajetaan ilman ajolankavirtaa (koska lankoja ei ole rautatieaseman ja nk. Kivisillan välisellä osuudella). Mainituilla linjoilla käytetään vain Škoda 24Tr -kalustoa, jossa on riittävän tehokas apumoottori kehittääkseen tarvittavan virran. Škoda 24Tr on kaksiakselinen johdinautomalli, jossa on Irisbus Citelis -bussista tuttu kori. Näitä johdinautoja Rīgas Satiks-

RS 28456 (alkujaan 2-8456), Škoda 24Tr Irisbus vuodelta 2008, linjalla 19. Juhana Nordlund 2.8.2011.

RS 27025 (alunperin TTP 2-702), Belkommun-mash AKSM-333 vm. 2001, trollikkalinjalla 23. Kuva Juhana Nordlund 2.8.2011.

RS 25046 (vuosina 2005 - 2009 RS 2-504, vuosina 2000 - 2004 TTP 2-504), Škoda 15Tr vuodelta 2000, trollikalinjalla 17. Škoda 15Tr:iä on toimitettu joihinkin kaupunkeihin vielä 2000-luvullakin. Juhana Nordlund 2.8.2011.

RS:n GANZ-MAZ-merkkinen johdinauto linjalla 19. Tämä yksilö on koekappale. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011.

RS 24149 (vuosina 2005 - 2009 RS 2-414, vuosina 1998 - 2004 TTP 2-414), Škoda 14Tr vuodelta 1998, trollikalinjalla 14. Jo neuvostokaudelta tuttuja Škodan malleja on valmistettu koko 1990-luvunkin ajan, ja niitä on tullut joihinkin kaupunkeihin käyttöön myös 2000-luvulla. Juhana Nordlund 4.8.2011.

mella on kaikkiaan 150 kappaletta ja ne on hankittu 2007 - 2009.

Toinen merkittävä johdinautosarja koostuu 18-metrisistä Solaris Trollino 18 -ajoneuvoista, jotka ovat nivelrakenteisia. Ne on hankittu 2001 - 2007 ja niitä on 52 kpl. Niveljohdinautoja on sijoitettu pääasiassa trollikalinjoille 15, 17, 18, 22, 23 ja 25. On huomattava, että johdinautolinjojen numerointi alkaa (teoriassa) ykkösestä ja kasvaa numero numerolta ylöspäin, ja samalla tavalla käyttäytyvät muidenkin liikennemuotojen numeroinnit. Siksi johdin- ja dieselbussilinjoilla voi olla useita päällekkäisiä numeroita. Samalta pysäkiltä voi mennä kaksi eri samannumeroista linjaa - toinen siis johdinauto ja toinen dieselbussi.

Riiassa on edelleen käytössä 1980- ja 90-luvuilla valmistuneita Škoda 14Tr- ja 15Tr-johdinautoja. Ensin mainitut ovat kaksiakselisia ja 15Tr:t puolestaan niveliä. Kaksiakselisten vanhojen Škodien määrä on pudonnut rajusti uusien 24Tr:ien tulon myötä. Sitä vastoin nivelrakenteisia 15Tr:iä on käytössä edelleen kymmeniä. Vanhemmat tilauserät ovat neuvostokaudelta, uudemmat 1990-luvulta. Neuvostokaudella hankitut Škodat ovat liki identtisiä verrattuna esimerkiksi Tallinnan vastaaviin johdinautoihin.

Harvinaisempia johdinautoja ovat valkovenäläiset Belkommunmash-johdinautot. Niitä Rigas Satiksmella on kaikkiaan 11 kpl, joista niveliä on kymmenen ja kaksiakselisia vain yksi. Nivelistä ensimmäinen valmistui vuonna 1999, loput yhdeksän vuonna 2001. Ne ovat mallia AKSM-333. Ainokainen kaksiakselinen AKSM-321 on puolestaan vuodelta 2000. Riian trolleybussikaluston erikoisuuksiin lukeutuu myös venäläinen Ganz-MAZ 103T -vaunu, joka on kaksiakselinen vuosimallin ollessa 2003.

DIESELBUSSIT

Riian bussilinjasto on monipuolinen. Tässä keskitytään RS:n hoitamaan nk. raskaaseen (diesel-)bussiliikenteeseen. Riiaassahan liikkuu runsaasti reittitakseja, joiden kalustona käytetään pakettiautokoluokan pienkalustoa. Bussilinjoihin on useita kymmeniä, kalustoa satoja linja-autoja. Bussipainotteisuus on huomattava, aivan kuten Baltiassa ja Pohjoismaissa asianlaita on hyvin usein. On toki todettava, että raskas keskustasta lähiöihin ja muualle esikaupunkialueille hoidettava liikenne perustuu ensisijaisemmin johdinautoihin kuin dieselbusseihin. Runsaan dieselbussiliikenteen pääasiallinen rooli on kuitenkin täydentää linjaston runkona toimivia raitioiteita ja trolleybussijärjestelmää. Sähköinen verkosto ei näet ulotu läheskään kaikkialle, joten dieselille riittää paljon töitä. Lukuisat bussilinjat hoitavat yhteyksiä esikaupunkialueilta toisille esikaupunkialueille – poikkeamatta varsinaisessa keskustassa. On myös tavanomaista, että dieselbussilinjat ulottuvat kaupunkialueelta ulommaksi verrattuna trolleikoihin – näin etenkin jos kyseessä on harvemmin asuttu alue.

Riian dieselbussien yksi näkyvimmistä malleista on edelleen Mercedes-Benz O345 ja tämän nivelversio O345G. Niitä molempia yhdessä hankittiin vajaa sata ajoneuvoa vuosina 1997 – 2000. Mallia O345 valmis-

RS 76919, M-B O530G Citaro vm. 2002, linjalla 40. Aiempi järjestysnumero oli 66029, joka sekään ei ollut alkuperäinen. Kuva Juhana Nordlund 4.8.2011

tettiin Turkissa. Osa tämän mallin busseista on jo ehditty poistaa.

Toinen erittäin näkyvä dieselbussiperhe on Solaris Urbino –mallisto. Niitä RS:llä on kaikkiaan kolmea eri versiota. Kaksiakselinen malli on Urbino 12 (vanhimmat alustamerkiltään Neoplan-Solariksia), kolmiakselinen teliversio on Urbino 15 ja kolmiakselinen nivelversio taas on Urbino 18. Solaris Urbinojen kori on käytännössä sama kuin Trollino-perheen johdinautojen. Urbinot on hankittu pääasiassa vuosina 2001 – 2004.

Kolmas merkittävä bussiryhmä muodostuu Mercedes-Benzin Citaro-malleista.

Niitäkin on hankittu kaikkiaan kymmeniä, lähinnä vuosina 2002 – 2006. Citaroja on kaksiakselisina, teleinä ja nivelinä. Viimeksi mainittuja on sijoitettu mm. keskustan ja lentoaseman väliselle raskaalle linjalle 22.

RS 65101 (alkujaan 15103), Solaris Urbino 15 vm. 2002, bussilinjalla 3. Kuva Juhana Nordlund, 1.8.2011.

RS 62354, Mercedes-Benz O530 Citaro vuodelta 2002, linjalla 44. Kuva Juhana Nordlund 3.8.2011.

MUUTA RIIAN JOUKKO- LIIKENTEESTÄ

Jos Riian (ja Latvian) historiaan ei kuuluisi neuvostovaihetta, joukkoliikennekin saataisi muistuttaa vähän enemmän mannereurooppalaista tai pohjoismaista. Tosin Neuvostoliitolla oli sellaisiakin pyrkimyksiä, jotka eivät vain koskaan ehtineet toteutua - Riian metro. Riian metro olisi mitä ilmeisimmin korvannut eräitä raskaimpia lähiöihin suuntautuvia johdinautolinjoja ja ehkä

jonkun raitiolinjankin, jos se olisi ehditty rakentaa. Neuvostoliitto kuitenkin romahhti, ja joukkoliikenne jäi jatkamaan vanhoilla urillaan, joskin yksityisautojen määrä on kasvanut tuntuvasti.

Riian kaupunkiliikennejärjestelmän leimaa-antava piirre on bussi- ja trollikalinjojen runsaus, unohtamatta raitiojärjestelmää. Mielenkiintoista on nähdä, tuleeko raitioliiikenteen asema lujittumaan esimerkiksi uuden kaluston ja sen edellyttämän infran perusrantamisen myötä. Riassa muuten raitioiteita kutsutaan joissakin yhteyksissä ”trolleyksi” ja johdinautoja ”trolleyksi il-

man kiskoja” - onhan molempien kalustossa trolleyvirroittimet lukuun ottamatta uusia Škoda-matalalattiatratikoita.

RS 79545 (aiemmin 39547), Solaris Urbino 18 vm. 2001, bussilinjalla 3 Pļavniekin pääte-
pysäkillä, joka on myös trollikalinjojen 16 ja 22 toinen pääte-
piste. Kuva Juhana Nordlund, 2.8.2011.

HKL-Bussiliikenne 9821, Volvo B10L CNG / Carrus K204 City U vm. 1998, Kasarmitorilla linjalla 64S. Kuva Juhana Nordlund 14.9.1999.

HKL-Bussiliikenne 9810, Volvo B10B LE 6x2 / Carrus K204 City L vm. 1998, Rautatientorilla linjalla 64. Kuva Juhana Nordlund 9.5.1998.

SINISET BUSSIT

VUODESTA 1936, OSA 31

Raition edellisissä numeroissa on julkaistu kalustoluetteloa kaikista HKL:n busseista. Tämä on luettelon viimeinen osa. Luettelo on laadittu sillä periaatteella, että aluksi on lueteltu peräkkäin kaikki numerolla yksi olleet autot. Sitten on siirrytty kakkoseen jne. Nyt saavutetaan 9953 – HKL:n kaikkien aikojen korkein bussin numero.

Helsingin Raitiotie ja Omnibussosakeyhtiö
1936–44
Helsingin kaupungin liikennelaitos
1945–94
HKL-Bussiliikenne 1995–2004

Kalustoluettelon merkkien selityksiä

NRO = auton HKL-numero. Sama bussi voi esiintyä listalla useamman kerran eri kohdissa, jos sen numeroa on vaihdettu.

Tp. = alustatyyppi
N = nokkamallinen,
B = bulldog (etumoottori),
E = hetku (etumoottori),
K = mahuri (keskimoottori),
T = takamoottorinen

Vm = alustan vuosimalli

Va / Ov = varustelutyyppi ja ovikoodi
K = kaupunkibussi,
L = lähiliikenne-/esikaupunkibussi – katuri-istuimet,
S = seutu-/lähiliikennebussi/puolituristi, kuten L mutta korkeat selkänojat,
P = paremmin varusteltu puolituristi,
E = täysturisti

Ovikoodi on esitetty pelkistetyksi kolmella (nivelbusseissa neljällä) numerolla – etuovi-keskiovi-takaovi.
1 = kapea ovi,
2 = kaksoisovi,
0 = ei ovea.

Etuovi on yleensä etuakselin etupuolella, keskiovi akselien välissä ja takaovi takaakselin takapuolella. Nokka- ja bulldog-mallisissa autoissa kuitenkin etuovi ja keskiovi ovat molemmat akselien välisellä alueella.

KOK = auton koko
B = normaali 2-akselinen
T = teliauto
N = nivelauto
M = miniauto
D = midiauto

LK = Lattiakorkeus
4 = korkea
3 = puolimatala
2 = etuovilta keskioville matala, takaovella 2 askelmaa
1 = kuten edellä, takaovella 1 askelmaa
0 = täysmatala, ei askelmia

VAIHT = vaihteisto
M = mekaaninen,
P = puoliautomaatti ("Wilson"),
AA = automaatti-Allison,
AM = automaatti-Mercedes,
AS = automaatti-Scania,
AV = automaatti-Voith,

AZ = automaatti-ZF,
A = automaatti, muu merkki kuin edellä tai merkki ei tiedossa. Numero viittaa vaihteiden määrään, jos tiedossa.

K.OTTO ja POISTO
= käyttöönotto ja poistoajankohta
Numerot ovat järjestyksessä: vuosi, kuukausi, päivä – vvkpp. 00=kuukaudesta tai päivästä ei tietoa. 00 vuosiluvun kohdalla sen sijaan tarkoittaa vuotta 2000.

Päivämäärillä on pyritty kertomaan se koska auto on todellisuudessa otettu liikenteeseen tai poistettu käytöstä. Vanhoista busseista ei kuitenkaan yleensä ole tiedossa kuin HKL:n virallinen pvm. Käyttöönotto on silloin tapahtunut jokin aika päivämäärän jälkeen ja käytöstä poisto on käytännössä saattanut tapahtua jo useita kuukausia aikaisemmin.

HUOM. = muita tietoja ja huomautuksia
< = aikaisemmin / edellinen,
> = myöhemmin / seuraava
jhdpa = ajojohtimien puhdistusauto
Pk = peruskorjattu

HKL-Bussiliikenne 9815, Volvo B10L CNG / Carrus K204 City U vm. 1998, vanhalla linja-autoasemalla Kampissa seutulinjalla 453. Kuva Juhana Nordlund 28.3.2000.

NRO	ALUSTA	Malli	Tp.	Vm	KORI	Malli	Va/Ov	KOK	LK	MOOTORI	VAIHT.	IST.	REK.	K.OTTO	POISTO	HUOM.
9701	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	MIC-635	980000		
9702	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	LIC-998	980100		
9703	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	CCO-601	980113		
9704	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	CCO-625	980113		
9705	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	LIC-963	980100		
9706	Volvo	B10L/670	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	DH10A245	AZ5	41	LIC-990	980104		
9801	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCO-955	980300		
9802	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCO-961	980300		
9803	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCO-962	980300		
9804	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCO-972	980300		
9805	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCO-973	980300		
9806	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCM-108	980300		
9807	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCM-115	980300		
9808	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCM-110	980300		
9809	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCM-147	980300		
9810	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	CCM-148	980300		
9811	Volvo	B108 LE 6x2/700	T	98	Carrus	City L	K221	T	2	DH10A285	AZ5	57	LII-353	980300		
9812	DAB	S11 Mk III/635	T	98	DAB-Silkeborg	City L	K110	DB	0	DAF NS156M	H	21	CCO-779	980209	061229	
9813	DAB	S11 Mk III/635	T	97	DAB-Silkeborg		K110	DB	0	DAF NS156M	H	21	CCO-772	980200	061229	>STA 399 >HKL 9855
9813	Csepel	613/365	T	97	lkarus	E91	K120	D	2	Raba-MAN	A	19	TIO-186	980800	080100	Seis.05ks-0612,Harmad-sin.
9814	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-469	980500	101200	
9815	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-470	980500	101200	
9816	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-508	980500	101200	
9817	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-494	980500	100500	
9818	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-506	980500	100500	
9819	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-552	980500	100100	
9820	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-512	980500	101200	
9821	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-544	980500	100500	
9822	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-623	980500	101200	
9823	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-643	980500	101200	
9824	Volvo	B10L-CNG/625	T	98	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	37	LII-651	980500	100300	
9825	Mercedes-B	O530 Citaro/585	T	98	MB	Citaro	K222	B	1		A	38	NCM-850	990100	040500	
9826	Mercedes-B	O530 Citaro/585	T	98	MB	Citaro	K222	B	1		A	38	NCM-992	990100	040500	
9827	Mercedes-B	O530 Citaro/585	T	98	MB	Citaro	K222	B	1		A	38	NCM-947	990100	040500	
9828	Volvo	B108 LMF/670	T	98	Carrus	City M	K221	B	3	DH10A245	AZ5	45	TIO-251	980900		Verhot
9829	Volvo	B108 LMF/670	T	98	Carrus	City M	K221	B	3	DH10A245	AZ5	45	TIO-266	980900		Verhot
9830	Volvo	B108 LMF/670	T	98	Carrus	City M	K221	B	3	DH10A245	AZ5	45	TIO-276	980900		Verhot
9831	Volvo	B108 LMF/670	T	98	Carrus	City M	K221	B	3	DH10A245	AZ5	45	TIO-273	980900		Verhot
9832	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-989	990101	041100?	>Turku 2005
9833	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-963	990101	100604	
9834	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-938	990101	100604	
9835	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-930	990101	100604	
9836	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-997	990101	100604	
9837	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	KGY-888	990101	100604	

HKL-Bussiliikenne 9701, Volvo B10L / Carrus K204 City U vm. 1997, vanhalla linja-auto-
asemalla Kampissa seutulinjal-
la 452. Kuva Juhana Nordlund
22.5.1999.

HKL-Bussiliikenne 9827, M-B
O530 Citaro vm. 1998, Kampis-
sa linjalla 32. Auto on sittemmin
myyty Turun Liikennelaitokselle,
missä numeroksi tuli 6. Turun
Liikennelaitoksesta muodostet-
tiin vielä sen jälkeen Turun Kau-
punkiliikenne Oy. Kuva Juhana
Nordlund 26.3.2000.

HKL-Bussiliikenne 9816,
Volvo B10L CNG / Car-
rus K204 City U vm. 1998,
Rautatientorilla linjalla 62.
Kuva Juhana Nordlund
6.9.1999.

HKL-Bussiliikenne 9817,
Volvo B10L CGN / Car-
rus K204 City U vm. 1998
tankkaamassa Pirkkolassa
31.8.1998. Kuva Pertti Lei-
nomäki.

NRO	ALUSTA	Malli	Tp.	Vm	KORI	Malli	Va/Ov	KOK	LK	MOOTTORI	VAIHT.	IST.	REK.	K.OTTO	POISTO	HUOM.
9838	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	NCM-982	990101	100604	
9839	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	KGY-887	990101	100604	
9840	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	KGY-890	990101	100604	
9841	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	KGY-886	990101	100604	
9842	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-653	981100	080100	
9843	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-713	981100	071231	
9844	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-724	981100	071231	
9845	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-758	981100	071231	
9846	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-757	981100	071231	
9847	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-767	981100	071231	
9848	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	NCM-831	981100	071231	
9849	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-723	981100	071231	
9850	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-840	981100	071231	
9851	Mercedes-B	O405N/588	T	98	MB	O405N	K222	B	1		AZ	38	FCX-815	981100	071231	
9852	Volvo	B10B LE/670	T	99	Carrus	City L	K221	B	2	DH10A245	AZ5	43	FCX-753	981200		
9853	Volvo	B10B LE/670	T	99	Carrus	City L	K221	B	2	DH10A245	AZ5	43	FCX-765	981200		
9854	Volvo	B10B LE/670	T	99	Carrus	City L	K221	B	2	DH10A245	AZ5	43	FCX-780	981200		
9855	DAB	S11 Mk III 635	T	97	DAB-Silkeborg		K110	DB	0	DAF NS156M	H	21	CCO-772	980200	061229	<STA399,alunp.HKL9813
9900	Scania	CN94UB-60 OmniCity	T	98	Scania	OmniC	K222	B	0	DSC9	AZ4	38	LIS-503	990500	100604	<?
9901	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	XIR-655	990500		
9902	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	XIR-716	990500		
9903	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	XIR-736	990524		
9904	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	XIR-754	990500		
9905	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCX-943	990500		
9906	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCX-947	990500		
9907	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCX-974	990500		
9908	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCX-981	990500		
9909	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCZ-100	990500		
9910	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCZ-107	990500		
9911	Volvo	B10L-CNG/670	T	99	Carrus	City U	K221	B	1	GH10A245	AZ5	41	JCZ-116	990500		
9912	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-712	991029		
9913	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-618	991015		
9914	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-620	991015		
9915	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-636	991019		
9916	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-667	991000		
9917	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-680	991027		
9918	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-674	991028		
9919	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-679	991028		
9920	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-785	991100		
9921	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-778	991200		
9922	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-692	991108		
9923	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-782	991130		
9924	Volvo	B7L/682	T	99	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-791	991208		

HKL-Bussiliikenne 9835, Scania CN94UB 4x2 OmniCity vm. 1998, Helsingin Itäkeskuksessa linjalla 93. Kuva Juhana Nordlund huhtikuulta 2002.

HKL-Bussiliikenne 9840, Scania CN94UB 4x2 OmniCity vm. 1998, Kasarmitorilla linjalla 71s. Kuva Juhana Nordlund 14.9.1999.

Oikealla ylhäällä HKL-Bussiliikenne 9842, M-B O405N vm. 1998, vanhalla linja-autoasemalla Kampissa seutulinjalla 452. Kuva Juhana Nordlund 15.5.1999.

HKL-Bussiliikenne 9844, M-B O405N vm. 1998, Itäkeskuksessa poikittaislinjalla 58. Kuva Juhana Nordlund 21.3.2000.

HKL-Bussiliikenne 9853, Volvo B10B LE / Carrus K204 City L vm. 1998, Helsingin Rautatientorilla seutulinjalla 732. Kuva Juhana Nordlund 14.9.1999.

NRO	ALUSTA	Malli	Tp.	Vm	KORI	Malli	Va/Ov	KOK	LK	MOOTTORI	VAIHT.	IST.	REK.	K.OTTO	POISTO	HUOM.
9925	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-798	991214		
9926	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-787	991200		
9927	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-805	991218		
9928	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-812	991223		
9929	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-721	991030		
9930	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	VIT-722	991100		
9931	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	TYB-783	991200		
9932	Volvo	B7L/682	T	00	Volvo	7000	K222	B	0	D7C250	AZ5	39	LYF-353	991200		
9933	Citroen	Jumper	N	00	(HP-koriti)		P100	M	2		M5	14	IYE-274	000100	100600	
9953	Citroen	Jumper	(N)	00	(HP-koriti)		P100	M	2		M5	15	OIY-118	041000	050100	Vuokr. Taksikuljetus

HKL-Bussiliikenne 9913, Volvo (B7L) 7000 vm. 1999, Herttoniemessä liityntälinjalla 86. Kuva Juhana Nordlund 21.10.1999.

HKL-Bussiliikenne 9914, Volvo (B7L) 7000 vm. 1999, Herttoniemessä liityntälinjalla 86. Kuva Juhana Nordlund 17.10.1999.

HKL-Bussiliikenne 9855, DAB / S11 Mk III 635 vm 1997. Kuva Pertti Leinomäki.

HKL-Bussiliikenne 9933, Citroen Jumper vm 2000 Ruhassa 31.8.2000. Kuva Pertti Leinomäki.

Teksti ja kuvat Daniel Federley

KUULUMISIA JÄTKÄSTÄ

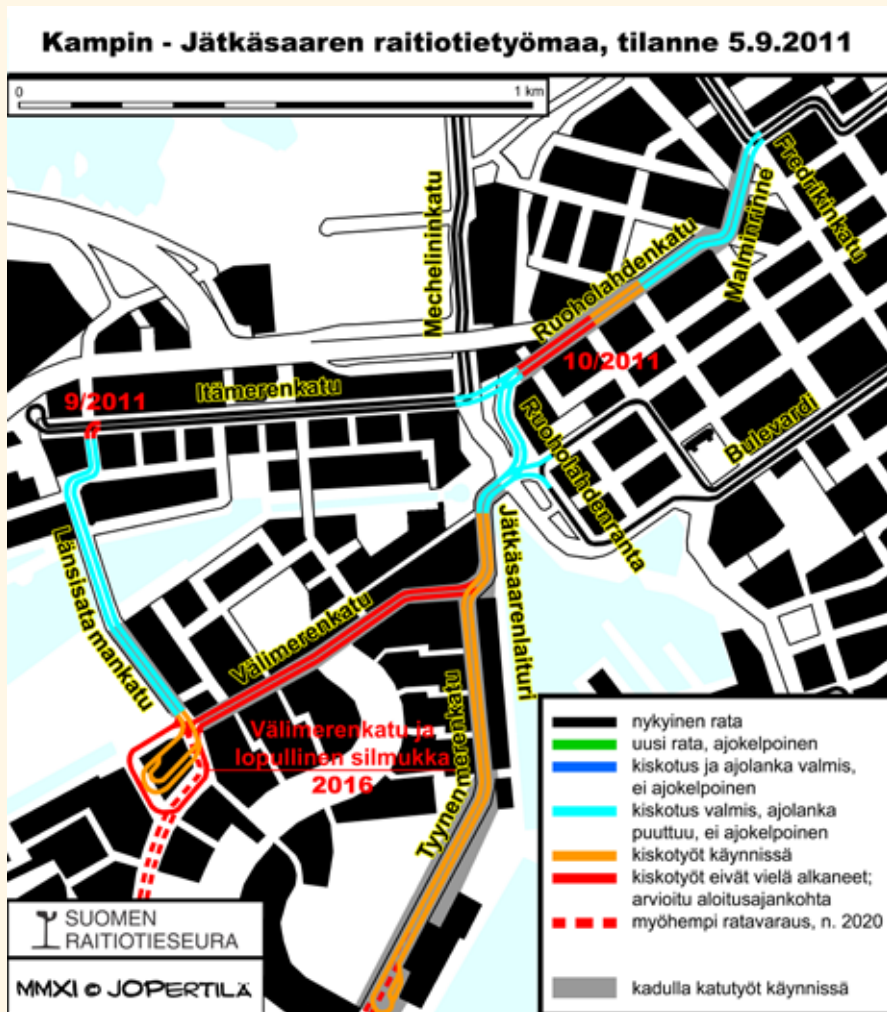
Katu- ja ratatyöt ovat kesän kuluessa edenneet hyvin, osin jopa aikataulustaan edellä mutta osin myös jäljessä.

Linja 8

Linjan 8 uudet pysäkit nimettiin alkukesästä. Itämerenkadun ja Länsisatamankadun risteuksen pysäkkiparin nimeksi tulee Länsisatamankatu samassa risteyksessä olevan bussipysäkin mukaan. Jätkäsaaren puolen ainoan välipysäkin nimeksi tulee Crusellinsilta ja päätepysäkin nimeksi Saukonpaasi.

Päätepysäkin kiskotyöt aloitettiin elokuussa. Kuten oheisesta kuvasta näkyy, muodostuu Saukonpaaden tilapäisestä päätesilmukasta oikea raitiotieasema. Päätepysäkilkeille tulee erikseen jättölaituri silmukan alkuun, pitkä sivuraide sekä kaksi lähtölaituria. Tällä varaudutaan siihen, että myös Välimerenkadulta tuleva keskustalinja voi käyttää väliaikaista kääntösilmukkaa, jos Välimerenkadun raitiotie otetaan käyttöön ennen lopullisen silmukan valmistumista. Näin molemmat linjat voivat toisistaan riippumatta lähteä kukin omasta laituristaan. Saukonpaaden varusteluun kuuluu myös wc kuljettajille.

Tilapäinen silmukka sijoittuu käytännössä Jätkäsaaren keskuskorttelin päälle. Tarkoitus onkin, että nykyinen silmukka pure-

Linja 8 Jätkäsaareen

Linjan 8 liikenne Jätkäsaareen alkaa 1.1.2012. Linjalle tulee yksi uusi vakiovuoro, jolloin linjaparilla 6+8 on yhteensä ruuhka-aikaan 22 vaunua. Vuorovälit säilyvät nykyisinä.

taan ja muutetaan korttelia kiertäväksi, kun korttelin rakennustyöt alkavat.

Kuten viime Raitiossa kerrottiin, tapahtuu vaihteiden asennus Itämerenkadun ja Länsisatamankadun risteykseen viikonloppuna 16.9.–18.9.2011. Tarkoitus on, että koko uudisrata on ajokelpoinen viimeistään marraskuun lopussa, jolloin koeajot uudella radalla voidaan aloittaa.

Linja 9

Urho Kekkosen kadun, Malminrinteen ja Fredrikinkadun risteuksen vaihdetyöt tehtiin suunnitellusti heinäkuussa. Vaihteissa on eteenvedetty kielisovitus. Ratkaisuun päädyttiin tässä kohtaa sen vuoksi, että vaihde muutoin olisi tullut suojatien päälle ja lähelle risteysaluetta. Eteenvedettyä kielisovitusta tullaan jatkossakin käyttämään sellaisissa kohdissa rataverkkoa, jossa niille on hyvät perusteet – risteyksessä vaihteeseen menee

8

Jätkäsaari -
Töölö - Arabia
Busholmen -
Tölö - Arabia

11.-3.6.2012

Jätkäsaari Busholmen	Arabianranta Arabiastranden
Ma-pe / Må-fr	Ma-pe / Må-fr
5 58	6 07 17 27 37 47 59
6 10 21 31 39 46 54	7 05 12 20 27 35 42 50 57
7 01 09 16 24 31 39 46 54	8 05 12 20 27 35 42 50 57
8 01 09 16 24 31 39v 46 51v 55	9 07 17 27 37 47 57
9 05 08v 15 25 35 45 55	10 07 17 27 37 47 57
10 05 15 25 35 45 55	11 07 17 27 37 48 58
11 06 16 26 36 46 56	12 08 18 28 38 48 59
12 06 16 28 38 47 57	13 10 20 30 40 50
13 07 17 27 38 49 59	14 00 10 20 33 42 50 57
14 09 19 29 39 50	15 05 11 20 26 33 41 48 56
15 00 07 14 21 29 36 44 51 59	16 03 11 18 26 33 41 48 57
16 06 14 21 29 36 44 51 59	17 03 11 18 26 33 41 48 57
17 06 14 21 29 36v 42 51 59v	18 07 17 27 37 47 57
18 07 14 23 25v 33 43 53	19 07 17 27 39 51
19 03 13 23 35 45 55	20 04 15 25 37 47 59
20 05 17 29 41 53 55v	21 11 23 35 47 59
21 05 17 29 41 53	22 11 23 35 47 59
22 05 17 29 36v 44v 55v	
23 07v 19v 31v	

La / Lø	La / Lø
5 58	6 08 22 34 46 57
6 11 25 39 53	7 05 12 20 27 35 42 50 57
7 07 19 26 35 45 55	8 00 10 20 30 40 50 57
8 05 14 23 33 44 54	9 07 16 26 37 47 57
9 05 15 26 34 44 54	10-16 07 17 27 37 47 57
10-17 04 14 24 34 44 54	17 07 17 27 37 47 55
18 04 14 24 31v 37 47 56	18 05 15 25 35 45 57
19 05 17 29 41 53	19 09 21 35 47 59
20 05 17 29 41 55	20-22 11 23 35 47 59
21 07 19 31 43 56	
22 08 21 33 44v 55v	
23 07v 19v 31v 41v	

Su / Sö	Su / Sö
7 12 29 44	7 14 27 43
8 02 17 28 41 53	8 04 17 30 45 56
9-10 05 17 29 41 53	9 09 22 34 46 58
11 05 17 28 39 51	10 10 22 34 46 58
12 02 14 26 38 50	11 10 22 35 47 59
13 02 14 26 38 49	12-13 11 23 35 47 59
14 01 13 25 38 50	14 11 23 36 48
15 03 15 27 39 51	15-19 00 12 24 36 48
16 03 14 26 38 50	20 00 10 22 32 46 58
17-19 02 14 26 38 50	21 09 22 33 45 57
20 02 14 26 39 50 55v	22 09 21 33 44 55
21 04 17 30 41 53	
22 07 18 31 39v 51v	
23 03v 13v 24v 29v	

v) Vallilan varikon pysäkillä / Till hållplatsen Vallgårds depå

Matalalattiaivaunut mustalla / låggolvsbuss med svart text
Korkealattiaivaunut sinisellä / höggolvsbuss med blå text

27.12.2011 - 5.1.2012 ja 20. - 24.2.2012 harvennetut aikataulut /
27.12.2011 - 5.1.2012 och 20. - 24.2.2012 reducerade vardagstidtabeller.

HKL-Raitoliikenne; puh. 09 310 1071

67

8

Jätkäsaari -
Töölö - Arabia
Busholmen -
Tölö - Arabia

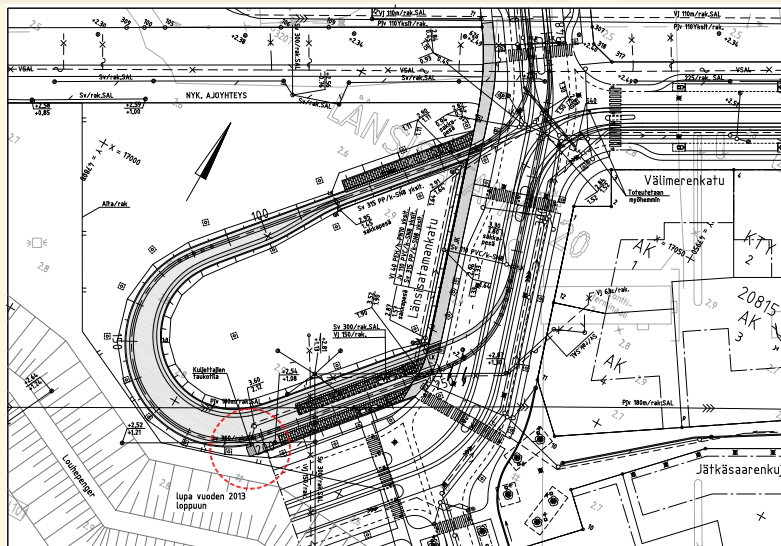
11.-3.6.2012

Pysäkit, keskimääräinen ajoaika päätepysäkillä
Hållplatserna, genomsnittlig körtid från ändhållplatsen

Jätkäsaari / Busholmen			
Min	Nro/Nr	Pysäkki / Hållplats	Reittikatu / Ruttgata
	0295	Saukonpaasi Utterhällen	Länsisatamankatu Västrahamnsgatan
1	0293	Crusellinsilta Crusellbron	Länsisatamankatu Västrahamnsgatan
2	0291	Länsisatamankatu Västrahamnsgatan	Länsisatamankatu Västrahamnsgatan
3	0213	Ruoholahti (M) Gräsviken (M)	Itämerenkatu 19 Östersjögatan 19
4	0215	Itämerenkatu Östersjögatan	Itämerenkatu 4 Östersjögatan 4
6	0217	Marian sairaala Maria sjukhus	Mechelininkatu Mechelingatan
7	0219	Perhonkatu Perhogatan	Mechelininkatu Mechelingatan
8	0221	Caloniuksenkatu Caloniugatan	Mechelininkatu 21 Mechelingatan 21
10	0207	Apollonkatu Apolllogatan	Runeberginkatu Runebergsgatan
12	0209	Töölöntori Töölortorg	Runeberginkatu 55 Runebergsgatan 55
14	0241	Ooppera Operan	Helsinginkatu Helsingegatan
15	0243	Kaupunginpuutarha Stadsträdgården	Helsinginkatu Helsingegatan
16	0245	Linnanmäki Borgbacken	Helsinginkatu Helsingegatan
17	0247	Urheilutalo Idrottshuset	Helsinginkatu 28 Helsingegatan 28
19	0249	Helsinginkatu Helsingegatan	Helsinginkatu 16 Helsingegatan 16
21	0313	Sörnäinen (M) Sörnas (M)	Hämeentie 33 Tavastvägen 33
22	0315	Lautatarhankatu Brädgårdsgatan	Hämeentie Tavastvägen
23	0317	Hauhon puisto Hauho parken	Hämeentie 63 Tavastvägen 63
25	0319	Vallilan varikko Vallgårds depå	Hämeentie 85 Tavastvägen 85
26	0321	Paavalin kirkko Pauluskyrkan	Hämeentie Tavastvägen
28	0323	Kyläsaarenpark Byholmshagen	Hämeentie Tavastvägen
29	0325	Toukonliitty Majängen	Hämeentie Tavastvägen
31	0335	Arabiankatu Arabiastranden	Arabiankatu Arabiastranden
32	0327	Arabianranta Arabiastranden	Arabianranta Arabiastranden

68

Linjan 8 ensimmäinen yleisöaikataulu uudella Jätkäsaaren-reitillä.

Aikataulun yhteyteen lisättyä kartassa Marian sairaalan pysäkki suunnassa Töölöön päin on jäänyt vanhalle paikalleen; nykyisin pysäkki on Rautatiekadun pohjoispuolella eikä sairaalan edustalla, kuten kartassa.

Saukonpaaden tilapäinen kääntöpaikka. Ku-
vassa näkyvät myös Väliamerenkadulle myö-
hemmin johtavat raiteet. Suoraa raideyhteyttä
Väliamerenkadulta Crusellinsillan suun-
taan ei ole, mutta silmukan kautta ajamalla
tällainenkin ajosuunta onnistuu.

Linja 9 Jätkäsaareen

Linjan 9 liikenne Jätkäsaareen alkaa 13.8.2012. Linjalle tulee kaksi uutta vakiovuoroa, jolloin sillä on yhteensä kahdeksan vaunua. Vuoroväli on ruuhka-aikaan ja päiväliikenteessä 10 minuuttia.

Länsisatamankadun pysäkki 27.8.2011. Pysäkki on samanniminen kuin Itämerenkadun pohjoispuolella oleva bussipysäkki.

helposti hiekkaa ja autoista tippuvia pienesineitä, jotka häiritsevät vaihteen toimintaa.

Malminrinteen kiskotyöt saatiin valmiiksi aikataulun mukaan heinäkuussa. Elokuussa jatkuivat pysäkin sekä Sähkötalon jalkakäytävän rakennustyöt. Kun bussi-liikenne palasi normaalireitilleen Malminrinteeseen, havaittiin myös, että korokkeiden väliin sijoittunut kapea ajorata oli busseille hankala liikennöidä. Vaikka 3,0 metrin levyinen suora ajorata sinänsä riittääkin bussin tarpeisiin, oli Urho Kekkosen kadulta sekä Fredrikinkadulta Malminrinteeseen kääntyvien bussien mahdotonta päästä Malminrinteeseen koukkaamatta osin jalkakäytävän kautta. Jalkakäytävää on tarkoitus nyt jonkin verran kaventaa, jotta bussien kääntyminen helpottuu.

Ruoholahdenkadun itäosassa työt eteni-
vät aikataulustaan edellä, mutta länsiosassa
työt ovat aikataulustaan myöhässä. Helsin-
gin Vesi siirtää kadun alla olevia vesijohtoja,
ja siirtotyö on edellyttänyt kallion louhintaa.
Jotta kadunvarren rakennukset eivät vaurioi-
du, ei louhintaa ole voitu tehdä räjäyttämällä,
mistä on aiheutunut viivästyksiä. Kiskotyöt
pyritään kuitenkin saattamaan päätökseen
ennen talvea.

Kiskojen puolesta ratayhteys Urho Kek-
kosen kadulta Itämerenkadulle olisi siis teo-
riassa käytettävissä jo vuoden 2011 aikana.

Crusellinsillan pysäkki sijaitsee välittömästi sillan eteläpuolella. Kuvauspäivänä 27.8.2011 ainoastaan toisen suunnan kaide on vielä keskeneräinen. Korokkeiden kiveystyöt ovat jo valmiit ja ka-
toskin on paikoillaan.

Saukonpaaden silmukan kiskotyöt ovat käyn-
nissä 27.8.2011. Kuvassa näkyy silmukan al-
kupää. Jättölaituri sijoittuu vaihteen tuolle
puolen ja heti jättölaiturin jälkeen silmukka
jakaantuu kaksiraiteiseksi. Sivuraide on koko
silmukan mittainen.

Ajolangat asennetaan kuitenkin vasta ensi vuonna. Ajokuntoon rata valmistunee vasta kesäkuussa, sillä ajolankojen asennuksen valmistuttua joudutaan vielä odottamaan Jätkäsaaren uuden sähkönsyöttöaseman valmistumista. Alueella sijaitsevan Hietalahden sähkönsyöttöaseman kapasiteetti on nimittäin jo täysin käytössä, eikä asemalta voida syöttää sähköä uudelle rataosuudelle. Syöttö Kampin suunnasta on mahdollista, mutta jännite ei välttämättä riitä Itämerenkadulle asti.

Jätkäsaaren puolella kiskotyöt ovat edenneet hyvin, ja sataman silmukan kiskotyöt käynnistyivät syyskuussa. Oheisesta kuvasta näkyy päätesilmukka sivuraiteineen sekä päätepysäkin sijoittuminen suoraan Länsiterminaalin pääsisäänkäynnin eteen. Länsiterminaalin päätepysäkillä tulee vain

yksi pysäkkikoroke eli sivuraiteella ei ole omaa lähtölaituria.

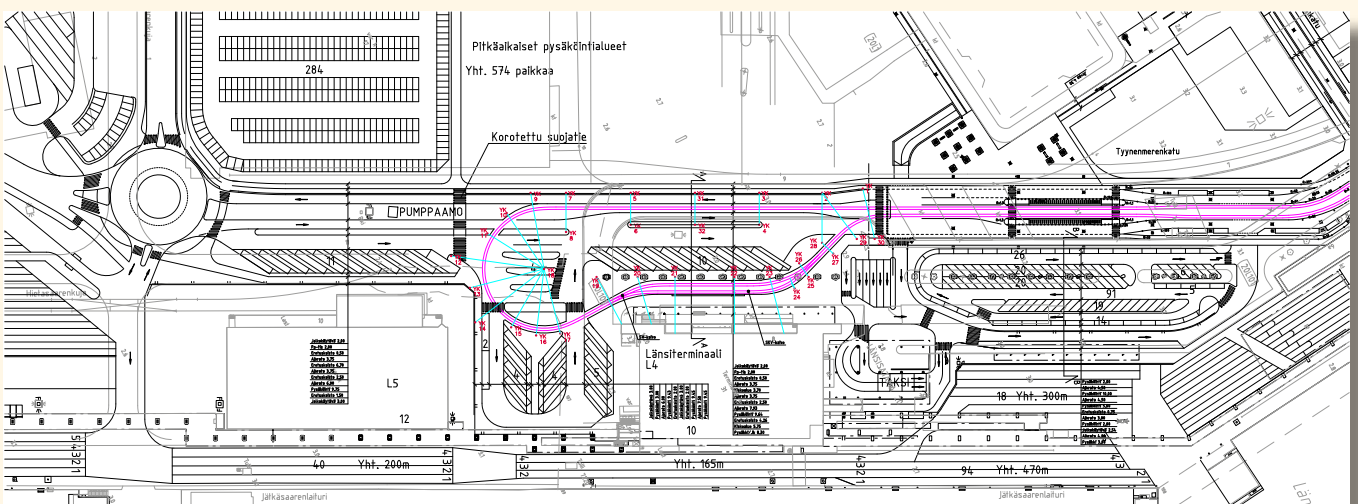
Kuvasta näkyy myös, että Hietasaarenkujan kohdalla oleva pysäkipari on todella lähellä sataman päätepysäkkiä. Arvatenkin neuvokkaimmat Tallinnan-kävijät kävelevät tuon noin 150 metrin matkan ja nousevat vaunun kyytiin jo ennen sen saapumista päätepysäkillä, jolloin istumapaikka on taattu.

Hietasaarenkujan pysäkin jälkeen raitteet tekevät loivan sivuttaissiirtymän, jolla ne viedään mahdollisimman lähelle raitiovaunukaistan reunaa. Sataman vilkasta tilausbussiliikennettä ajatellen ratkaisu ei ole raitiovaunun kannalta kovin onnistunut.

Edellisessä Raition numerossa pohdittiin Länsiterminaalin radan käyttöönoton aikais- tamista, mutta sittemmin on käynyt selväksi, ettei Tyynenmerenkadun sähkönsyöttöase-

Linjan 3T vaunu 217 ajaa uudesta Fredrikinkadun, Malmirinteen ja Urho Kekkosen kadun risteysvaihteesta. Vaihteessa on eteen vedetty kielisovitus ja risteysalueen kiskoissa tärinää vaimentavat eristeet. Kuvattu 31.7.2011.

Länsiterminaalin liikennejärjestelyt raitiotien ensimmäisen vaiheen valmistuttua. Kuvassa näkyy myös seuraava, Hietasaarenkujan risteysalueen luona oleva pysäkipari.

ma valmistu riittävän ajoissa, jotta liikenteen alkamista voitaisiin aikaistaa. Näillä näkymin syöttöasema saadaan valmiiksi kesäkuun aikana, jolloin kesä varataan koeajoille ja linjaliikenne pääsee käynnistymään alkuperäisen aikataulun mukaan elokuussa.

Ruoholahden bussilinjat uusiksi

Kun linjan 9 liikenne Länsiterminaaliin alkaa, lakkautetaan samalla aiemmista suunnitelmista poiketen bussilinjan 15A lisäksi myös linjat 15 ja 15V. Satamasta metroon pyrkijät kulkevat jatkossa raitiovaunulla Kampin metroasemalle.

Salmisaarenrannan työpaikka-alueen liikenteestä huolehtii jatkossa uusi pikkubussilinja, joka kulkee ruuhka-aikaan Ruoholahden metroasemalta Energiakadulle. Pakettiauton kokoinen pikkubussi kääntyy isoa bussia ketterämmin, joten sillä voidaan ajaa pidemmälle Salmisaarenrannan alueen sisälle, mikä parantaa alueen saavutettavuutta. Ruoholahden päässä linja tekee silmukan metroaseman ympäri reittiä Itämerenkuja–Selkämerenkuja–Selkämerenkatu.

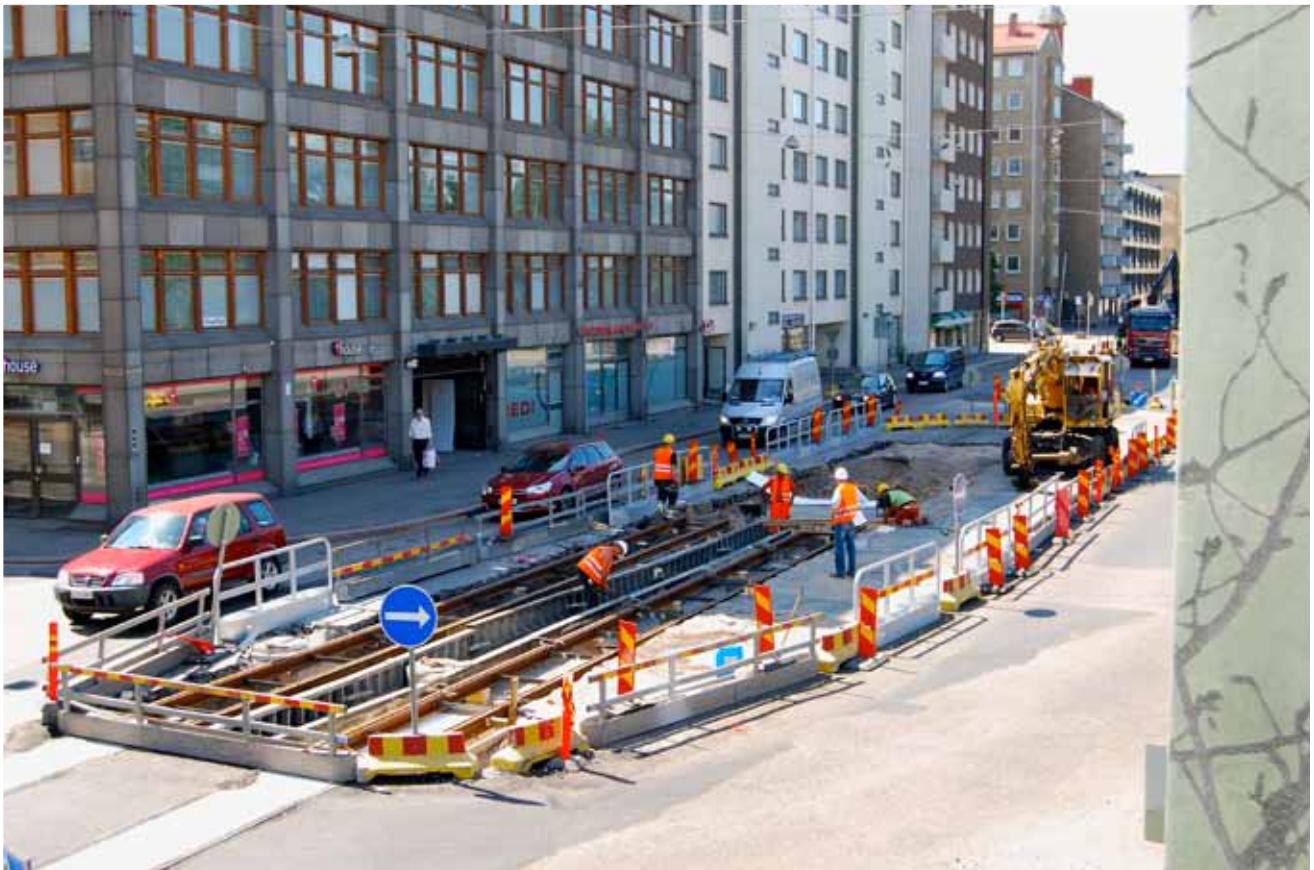
Lyhyellä liityntälinjalla vuoroväli pysyy kohtuullisena, eikä kysyntä ole tähän asti edellyttänyt pikkubussia suurempaa kalustokokoa. Kalustona tullaan käyttämään Ta-

piolan palvelulinjan autoa, joka aamuruuhkan jälkeen siirtyy Espoon puolelle ja palaa taas iltaruuhkaan Helsinkiin. Järjestely on hyvin kustannustehokas, jolloin linjan 9 pidennys sekä bussijärjestelyt alentavat liikennöintikustannuksia vuositasolla arviolta n. 530 000 euroa.

Kampintorin pysäkkiparin keskikorokepysäkki on rakenteilla 27.8.2011.

Keskustan suunnan pysäkki katoksineen on ollut paikoillaan jo alkukesästä lähtien.

Ruoholahdenkadun ratatyömaa Abrahaminkadun ja Hietalahdenkadun välisellä osuudella 7.7.2011. Tähän kohtaan tulee myös pysäkki.

Urho Kekkosen kadun, Fredrikinkadun ja Malminrinteen risteuksen vaihdetyöt tehtiin viikolla 27. Linja 3T ajoi koko viikon Arkadiankatua pitkin. Kuvassa ollaan jo loppusuoralla: 7.7.2011 betonointi on valmis, mutta kiskojen väliä ei vielä ole asfaltoitu. Tärinää vaimentavat elementit näkyvät selkeästi kiskojen ulkoreunoissa.

Ruoholahdenkadun pohjoispään työt alkavat valmistua. Vain jalkakäytävien päällystys sekä raitiovaunukaistan punainen asfaltti on kuvausajankohtana 27.8.2011 vielä tekemättä.

Ruoholahdenkadun alla kulkee suurjännitekaapeli. Alunperin se oli tarkoitus siirtää raitiotien alta pois, mutta siirto olisi tullut erittäin kalliiksi. Korvaava kaapeli rakennetaan joka tapauksessa toiselle reitille lähivuosina, joten vanha kaapeli sai jäädä raitiotien alle. Tällainen tavallisesta poikkeava rautakehikko rakennettiin kadunpinnan alle suojaamaan suurjännitekaapelia raitiotien tärinältä. Kiskot siioittuvat rautakehikon päälle. Kuva 6.6.2011.

SRS:n talviajelu: ratikalla Jätkäsaareen jo joulukuussa!

Linjan 8 liikenne Jätkäsaaren Saukonpaateen alkaa 1.1.2012, mutta SRS järjestää tutustumisajelun uudelle rataosuudelle jo su 18.12.2011. Lähtö on Töölön hallin vaihtoraiteelta klo 11.00 ja ajeluvaunuina ovat HKL 12 (Karia/Strömberg 1959) sekä Variotram. Ajamme Töölöstä suoraan Itämerenkadulle, mistä matka jatkuu uudelle rataosuudelle.

Kuvauspysähdykset pidetään Länsisatamankadulla sekä mantereella että saaren puolella, Crusellinsillalla sekä Saukonpaaden päätepysäkillä.

Ei ennakoilmoittautumista. Ota jäsenkorttisi mukaan, sillä se toimii matkalippuna. Ajelu on tarkoitettu vain jäsenille.

TURKUUN SUOMEN ENSIMMÄISET VOLVO- HYBRIDIBUSSIT

Volvo Linja-autot on toimittanut Turun Kaupunkiliikenne Oy:lle Suomen ensimmäiset neljä matalalattiaista Volvo 7700 Hybridi kaupunkilinja-autoa. Linja-autot aloittivat liikennöinnin Turun keskustalinjoilla 3 ja 30. Neljä hybridilinja-autoa on vasta alkua. Bussien polttoaineen kulutusta, toimivuutta, korjauskuluja ja matkustajien tyytyväisyyttä arvioidaan, minkä jälkeen päätetään lisäbus-sien hankinnasta.

Volvon hybridilinja-autoja on tilattu ja toimitettu tuotannon alettua viime vuonna n. 250 kpl Keski-Euroopan ja Pohjoismaiden kaupunkeihin. Volvon tavoitteiden mukaisesti linja-autoilla on saavutettu todellisessa kaupunkiliikenteessä keskimäärin n. 30 %:n polttoainesäästöt. Samassa suhteessa ovat alentuneet myös hiilidioksidipäästöt. Myös hiukkaspäästöt ja typpioksidit vähenevät 40-50 % perinteisiin diesellinja-autoihin verrattuna.

Volvon hybridi on toteutettu sijoittamalla vakiomalliseen 7700-sarjan diesellinja-autoon rinnakkaishybriditekniikka. Hybriditekniikka ei rajoita matkustajamäärää ja matkustamon tilaa. Se on sama kuin normaallissa Volvo 7700 dieselmallissa. Matkustajien joustava läpikulkua linja-autossa on vaivatonta, johtuen leveästä keskikäytävästä, tasaisesta lattiasta sekä leveistä ovista.

Volvon rinnakkaishybridin voimansiirto koostuu sähkömoottorista ja normaalia pienemmästä ja kevyemmästä dieselmoottorista. Sähkömoottori toimii myös käynnistimoottorina ja latausgeneraattorina. Vaihteistona on Volvon automaattisesti toimiva I-Shift -vaihteisto ja katolle on sijoitettu litiumioniakut. I-Shift -vaihteisto on 12-portainen ja matkustaja aistii vaihtamistapahtuman pienenä nykäysinä ja vedon hetkellisenä katkeamisena. Mekaaninen voimansiirto toisaalta mahdollistaa hyvän hyötysuhteen

verrattuna perinteiseen automaattiin. Suuremmilla nopeuksilla voimansiirto on täysin mekaaninen.

Katolle sijoitettu lämmitettävä litiumioniakku latautuu jarrutuksen aikana sähkömoottorin/ generaattorin avulla. Sähköllä toimivat useat lisälaitteet kuten paineilma-kompressori, matkustamon ilmastointi sekä ohjaustehostin. Tämä alentaa myös polttoaineenkulutusta.

Rinnakkaishybridin avulla linja-auto liikkuu joko sähkö- tai dieselmoottorilla toisistaan riippumatta tai molempia moottoreita samanaikaisesti käyttäen. Tämän vuoksi linja-autoihin riittää Volvon kevyempi 5 litran dieselmoottori.

Etuna Volvon hybriditekniikassa on se, että dieselmoottori sammutetaan pysäkeillä ja liikennevaloissa. Liikkeelle lähdössä linja-auto käyttää vain sähkömoottoria. Näin matkustajat ja jalankulkijat säästävät melulta ja pakokaasulta. Linja-auton saavuttaessa noin 15-20 km/h nopeuden, dieselmoottori käynnistyy automaattisesti alkaen syöttää voimaa sähkömoottorin rinnalle, kunnes lopulta vain dieselmoottori huolehtii liikuttamisesta.

Turun Kaupunkiliikenne Oy:n (ent. Turun kaupungin liikennelaitos) hybridilinja-autot ovat tulleet liikenteeseen.

Vasemmalla TuKL 23 Martinkadulla poikkeusreitillä 25.8.2011, Itäinen Rantakatu oli yksisuuntainen keskustaan päin Tall Ships Regatta 2011:n takia. Oikealla TuKL 24 Perämiehenkadulla 1.7.2011. Kuvat Risto Leino.

Volvo 7700 Hybridilinja-auton tekniset tiedot

Vakiorakenteinen kokomatalla kaupunkilinja-auto

Korirakenne ruostumatonta terästä
Pituus 12,0 m
Korkeus 3,2 m
Leveys 2,55 m

Matkustajapaikat: 32 + 4 + seisijat

Ovet: 2+2+2

Matkustamon ilmastointi lämmityksellä

Nauhoittava sisäkamerajärjestelmä

Hybridijärjestelmä: Volvo I-SAM rinnakkaishybridi

Dieselmoottori: Volvo MD5, 4-sylinterinen, iskutilavuus 4,76 dm³, teho 154 kW (210 hv), vääntömomentti 800 Nm, kierrosnopeusalueella 1200-1700 1/min,

Pakokaasupäästöluokka: EEV-tasoinen

Polttonestesäiliö: 220 litraa

AdBlue-säiliö: 30 litraa

Sähkömoottori: I-SAM, max. teho 120 kW(160hv), max. vääntömomentti 800 Nm

Litium-akkuparistot: jännite 600 V, kapasiteetti 4,8 kWh

Sähkömoottori toimii jarrutuksessa hidastimena/ generaattorina ladataan litiumakkuja.

Jännitteen muunnin: 600 V/24 V, 7,5 kW

Voimansiirtolinjan sähköinen ohjausyksikkö

Käynnistysakut: 24 V / 2 x 12V, 225 Ah

Latausgeneraattori: 24 V, 120 A

24 V sähköjärjestelmä vakioitoiminnoille.

Vaihteisto: Volvon mekaaninen 12-vaihteinen automaattisesti vaihtava I-Shift -vaihteisto

Taka-akselisto: Portaaliakseli, välityssuhde 4,72:1

Rengaskoko: 275/70R22,5, vanteet 7,5"x22,5"

Sähköisesti ohjatut lukkiutumattomat levyjarrut, etu- ja taka-akselilla.

Sähköinen ohjaustehostin, paineilmakompressori ja ilmastointilaite.

PÄÄTEPYSÄKKI

SRS-INFORMAATIOTA SÄHKÖPOSTITSE

Mikäli haluat saada nopeasti ajankohtaisia tietoja SRS:n tapahtumista, ilmoittaudu mukaan seuran sähköpostirinkiin (rinkiin hyväksytään vain seuran jäseniä). Ilmoitukset osoitteeseen j.nordlund@kolumbus.fi

SYYSKOKOUS 2011

Suomen Raitiotiesseura ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään 20.11.2011 Oy Matkahuolto Ab:n pääkonttorin kokoustila Galeriassa osoitteessa Lauttasaarentie 8, 00200 Helsinki alkaen klo 14:00. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat.

SYYSAJELU

Lauantaina 8.10.2011 SRS:n tutustumisajelu Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n uudella Sm5-junalla Sipooseen. Lähtö Helsingin asemalta klo 10.25 raiteelta 9, paluu Helsinkiin klo 12.35. Ei ennakkoilmoittautumista. Ota jäsenkorttisi mukaan, sillä se toimii matkalippuna. Vain jäsenille.

LINJAT

Raitioliikenteen kesän poikkeusreitit jäivät historiaan 15.8., kun siirryttiin talviaikatauluihin. Kolmosekset ja ykkönen palasivat omille reiteilleen. Linja 5 jäi pois liikenteestä.

Helsingin bussilinjan 14 reitti muuttui maanantaina 12.9. Eirasta. Ajaessaan Eirasta Pajamäen suuntaan bussi käyttää Kapteeninkadun itäistä haaraa Pietarinkadun ja Tehtaankadun välisellä osuudella.

Läntisen haaran Kapteeninpuistikko-pysäkki jäi pois bussin käytöstä. Linjalle tuli uusi pysäkki sekä Kapteeninkadun itähaaralle että Tehtaankadulle.

Käännös Kapteeninkadun läntiseltä haaralta Tehtaankadulle osoittautui busseille vaikeaksi ja aiheuttanut linjalle ajoittain viivästyksiä.

Helsingin bussilinjan 21V reitti jäi pysyvästi kulkemaan Kampin terminaalin kautta ajettaessa Lauttasaaresta Asema-aukiolle. 21V ajaa Ruoholahdenkadulta Lapinrinteelle, mistä Kampin terminaaliiin (pysäkki Kampin tulolaituri, vain poisjääviä matkustajia varten). Loppumatka sujuu Eteläisen Rautatiekadun ja Arkadiankadun kautta Postikadulle. 21V:lle tuli 15.8. alkaen myös uudet aikataulut, joihin sisältyy pyhäliikennettäkin.

Transtech-raitiovaunun alustan oikeisiin mittoihin tehty 27,3 m pitkä ja 2,4 m leveä koevaunu Hämeentiellä, veturinaan Windhoff-työvaunu. Mittavaunulla on ajettu koko rataverkko läpi ja etsitty mahdolliset ahtaat paikat, kuten esim. pysäkkikorokkeet.

SRS:n kotisivulla http://raitio.org/ratikat/helsinki/hkl/hkl_transtech/hkl301_2.htm kerrotaan Transtech-vaunusta perusteellisesti kaikki olennainen tieto ja seurataan myös jatkossa vaunuprojektin edistymistä. Kuva Jorma Rauhala 13.6.2011.

METRO

Kulosaaren metroaseman peruskorjaus valmis

Kulosaaren metroaseman uusi lippuhalli otettiin matkustajakäyttöön lauantaina 10.9. Asemasta tuli jälleen esteetön, kun uusi hissi saatiin käyttöön. Tähän asti käytössä ollut varatie metrolaiturin toisesta päästä suljettiin, joten kulku asemalle on vain päälippuhallin kautta.

Tapiolan ja Niittykummun asema- ja metrotunnelilouhinnan urakoitsijat valittu

Louhintaurakoista on sovittu jo yli 90 prosenttia. Tapiolan aseman, metro- ja yhdystunnelien ja yhden kuilun louhintaurakan on voittanut Skanska Infra Oy. Tapiolan aseman lisäksi urakkaan sisältyy Tapiolan kääntöraide. Urakassa louhitaan kaksi noin 1,3 kilometrin pituista metrotunnelia sekä lisäksi kääntöraiteen tunnelia noin 400 m. Urakan arvo on noin 22 miljoonaa euroa.

Niittykummussa louhintaurakan on voittanut YIT Rakennus Oy

Urakkaan kuuluu aseman, ajotunnelin, metro- ja yhdystunnelien ja kahden kuilun louhinta. Urakassa louhitaan kaksi noin 1,5 kilometriä pitkää metrotunnelia. Urakan arvo on 21,6 miljoonaa euroa.

Niittykummussa on tällä hetkellä varaus tulevaa metroasemaa varten. Alueen kehittämiseen tähtäävä asemakaavatyö on käynnissä. Nyt päätetyssä urakassa varaudutaan alueen tulevaan kehitykseen ja tavoitteena on, että Niittykummun asema saadaan liikenteelle samassa aikataulussa muiden asemien kanssa, Matti Kokkinen toteaa.

Länsimetron louhintaurakoista on sovittu 92 prosenttia ja rata-tunneleista on louhittu kymmenesosa. Tunnelilouhinnat valmistuvat vuonna 2013. Ensimmäiset asemaurakat käynnistyvät jo vuoden 2012 puolella. Tämän jälkeen on vuorossa rataurakka ja automaattimetron asennus ja testaus.

Kulosaaren aseman tilapäinen pääsisäänkäynti 24.8.2011.
Kuva Jorma Rauhala

Automaattimetropiivästy

Helsingin metron automatisointiprojekti on viivästyvässä tähän asti ilmoitetusta aikataulusta. Kyseessä on vaativa integraatioprojekti, jossa yhdistetään uutta teknologiaa olemassa oleviin ratkaisuihin ja kalustoon.

Hankkeen lopullinen suunnittelu ei ole edennyt sille asetetun aikataulun mukaisesti. Myös esimerkiksi Vuosaaren laituriovikokeilun alkaminen on lykkääntynyt toistuvasti.

KALUSTOASIAA

NrII:n väliosaprojekti jatkuu. Väliosattomia vaunuja ovat enää 87 ja 95. Työn alla tätä lehteä tehtäessä olivat 79, 92 ja 100.

Tilausajovaunuja HKL 157 ja 320 uhkaa romutus. Syynä Koskelan varikon ahtaus. Vaunuille etsitään rahoittajaa, joka voisi turvata niiden tulevaisuuden. HKL ei kuitenkaan halua vaunuja asunnoiksi tai kesämökeiksi.

SRS:n kevätajelulla 30.5.2011 nautittiin Kulosaaren Jumbon kyydistä Käpylän, Itä-Pasilan, Vallilan, Alppilan ja Sörnäisten maisemissa. Vallilassa ohitetaan entistä yli sata vuotta vanhaa Pasilan rautatiekonepajan päätyä Traverssikujalla. Kuva Jorma Rauhala 30.5.2011.

SRS:n jäsenet kävivät 4.8.2011 joukolla tutustumassa Transtech-raitiovaunun senhetkiseen suunnitteluvaiheeseen. Transtechin pääkonttorilla meille esiteltiin seikkaperäisesti projektin mielenkiintoista historiaa ja kuultiin vaunusuunnittelun uusimmat vaiheet ja valotettiin seuraavista tapahtumista. Kävimme myös tutustumassa toisaalla olevassa verstaassa luonnollista kokoa olevaan puumalliin ja jäsenet saivat olla mukana vaunun matkustamon konkreettisessa kehittäelytyössä kertomassa huomioitaan matkustajan näkökulmasta. Ensivaikutelmana olivat väljemmät tilat kuin edellisessä vaunusarjassa. Kuva: Jorma Rauhala.

Transtech-raitiovaunut kohtaavat Kiasman edustalla. Havainnekuva on mahdollista toteuttaa käytännössä kaiketi jo vuonna 2013! SRS:n jäsenille tarjoutuu kuitenkin mahdollisuus nähdä Helsingin uusin raitiovaunutyyppejä tehdastuoreena jo ensi vuonna, 2012. Kuva: Transtech Oy.

Yhdeksäs Sm5-juna (kuvassa) nähtiin liikenteessä ensimmäisiä kertoja 10.9.2011. Maahan se oli tullut reilua kuukautta aikaisemmin. Runko 10 saapui Helsinkiin puolestaan 25.8. Kuva Juhana Nordlund 10.9.2011.

Ensimmäisenä saneerattu Sm1 6006 Helsingin päärautatieasemalla. Useita sarjan alkupään Sm1-runkoja on jo poistettu liikenteestä, kuten 6003 - 6005 ja 6008. Kuva Juhana Nordlund 11.7.2011

Helsingin Bussiliikenteelle on tullut HSL-värisiä Scaloja numeroilla 1203 - 1205 syyskuussa. Ensimmäisen kerran nämä autot nähtiin liikenteessä 11.9. Nyt autoissa on jälleen tuplaetuvet, kun edellisen toimituserän Scaloissa oli yksiosainen leveä etuovi.

Westendin Linja Oy:lle on tullut Golden Dragon –kiinalaisteli-busseja seutulinjaa 109 varten. Osa autoista myöhästyi, ja kalustovajetta täydennettiin mm. lainaamalla teli-Vegoja Turusta.

HAVAINTOJA LIIKENTEESTÄ (ratikka ja bussit)

HelB 1203, 1204 ja 1205 (Scania Scala, 2-akselinen) havaittiin Vihdintien seutulinjoilla sunnuntaina 11.9.2011. Autot saivat rekisterikilvet (CHR-116, CHR-117 ja CHR-118) edellisenä päivänä.

Helsingin linjalla 40 on toistuvasti nähty elo-syyskuussa TLO:lta lainattuja Volvo B10B LE /Carrus City L –autoja paikkaamassa Iris-busien myöhästymisestä johtuvaa tilapäistä kalustovajetta. TLO:lta lainassa olevat autot ovat TLO-väreissä.

LÄHIJUNA

Sm5- eli Flirt-junia on nyt kymmenen yksikköä Suomessa, 01 - 10. Kaupallisessa käytössä on nähty yhdeksän ensimmäistä. Junakalusto Oy:n logo on alkuun laitettu vain kahden ensimmäisen yksikön pätyihin (01 ja 02).

Sm4-junien säännöllinen käyttö kaupunkiratojen A-, M-, I-, N- ja K-junissa päättyi 14.8.2011. Matalat lähdöt ajetaan vastedes yksistään Sm5- eli Flirt-kalustolla.

ULKOMAAT

Göteborgissa (Ruotsi) tapahtui raitiovaunukolari 8.8. Kolarissa loukkaantui 27 ihmistä. M28-sarjan vaunu ajoi välisallisen nivelvaunu M31:n perään. Onnettomuus tapahtui Kortedalan haaralla eli kaupungin koillisosassa.

Uusia ratikkakortteja!

Stadin Ratikoiden korttisarjassa on ilmestynyt kolme uutta korttia helsinkiläisistä ratikoista. **Tilaa nyt omasi! Korttien hinta 1 € / kpl.**

Kortissa 50 ASEA:n moottorivaunu vuodelta 1930 ja Hietalahden telakan kesävaunu vuodelta 1919 Havis Amandan luona Kauppatorilla. Kuvattu 8/11.

Kortissa 51 Valmetin nivelvaunu vuodelta 1973 Bulevardilla Ekbergin kahvilan edessä. Kuvattu 5/08.

Kortissa 52 Variotram vuodelta 1999 Fredrikinkadulla Tennispalatsin luona. Kuvattu 5/09.

Tilaukset osoitteesta www.stadinratikat.fi tai puhelimitse numerosta (09) 489 263.

Postituskulut: alle 15 euron tilaukset 0,90 e, yli 15 euron tilauksista ei kuluja.

Oy Stadin Ratikat Ab

Katu-, kaasujohto- ja kiskotöiden takia raitiolinjoja 3T ja 8 korvattiin busseilla 3X ja 8X Töölössä, Kampissa ja Salmisaareissa. 8X liikkui lopultakin varsin vähän samoilla kaduilla kuin mitä raitiolinja 8 normaalisti. Kuvat Juhana Nordlund 17.9.2011.

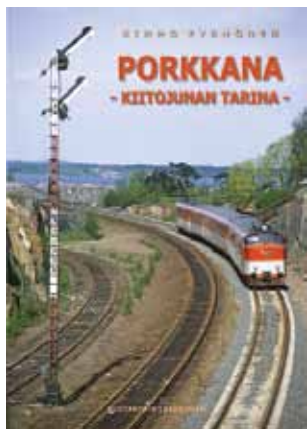

Westendin Linja Oy toi kiinalaiset linja-autot Helsingin seudun liikenteeseen. Kuvassa tilaajavärinen telibussi WL 58 linjalla 109 Lapinrinteellä. Kuva Juhana Nordlund 20.8.2011.

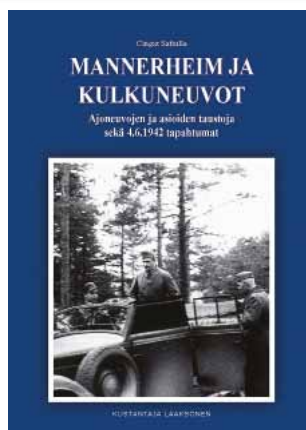
MUUTA

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta on 16.8. ja HKL:n johtokunta 18.8. antanut kaupunginhallitukselle lausuntonsa johdinautoliikenteen aloittamisesta Helsingissä. Molemmat lautakunnat suosittelevat lausunnoissaan, että johdinautoliikennettä ei aloitettaisi selvityksessä esitetyssä muodossa. HKL suosittelee johdinautosuunnitelmien hylkäämistä. Kaupunkisuunnittelulautakunta odottaasi mm. uusia runkolinjoja, joille johdinautot voisivat olla hyvinkin sopiva liikenneväline. Pääosin lautakunnat perustelevat päätöksiään sillä, että HSL:n tekemään selvitykseen ja liikennöinnin taloudellisuuteen liittyy paljon epävarmuustekijöitä sekä sillä, että ajolangaton sähköbussitekniikka kehittyi kovaa vauhtia. Lopullisen Helsingin lausunnon HSL:lle antaa kaupunginhallitus myöhemmin kuluvana vuonna.

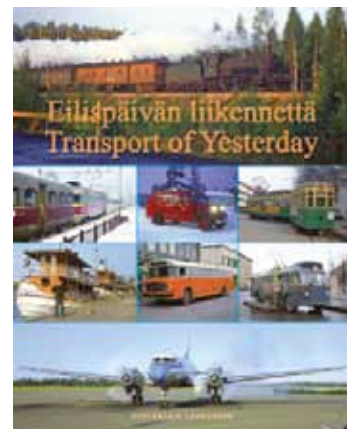
Syksyn kirjautuudet!

Koko 210 x 297 mm, lähes 200 sivua, noin 300 valokuvaa
Odotettu, kattava historiateos Porkkanasta.
ISBN 978-952-5805-11-6
Hinta **49 euroa**, ilmestyy lokakuussa 2011.

Koko 210 x 297 mm, noin 200 sivua, yli 200 valokuvaa
Tietopaketti Mannerheimin autoista, junista ym.
Laaja esitys Mannerheimin 75-vuotispäivistä, joista mielenkiintoista täsmällistä tietoa.
Jokaisen harrastajan perusteos.
ISBN 978-952-5805-33-8
Hinta **49 euroa**, ilmestyy lokakuussa 2011.

Koko 240 x 297 mm, noin 250 sivua, yli 250 valokuvaa
Katajiston odotettu kuva-albumi 1960- ja 1970-luvun junista, **raitiuvaunuista**, höyrylaivoista, lentokoneista ja autoista.
Painoksesta 100 kpl on numeroituja ja Katajiston signeeraamia. **Varaa heti omasi.**
ISBN 978-952-5805-34-5
Hinta **58 euroa**, ilmestyy syksyn aikana.

Suomen kiskoliikennekalenteri 2012
Suomalainen linja-autokalenteri 2012
Perinteiset kalenterit ovat ilmestyneet.
Hinta **10 euroa**

Kaikkien kirjojen toimituskulu vain 3 euroa.
Yli 100 euron tilaukset ilman toimituskuluja.
Suomessa painettuja suomalaisia kirjoja!

**KUSTANTAJA
LAAKSONEN**

Tilaukset: Kustantaja Laaksonen
info@kustantajalaaksonen.fi
040 738 2716 www.kustantajalaaksonen.fi
Myynti myös Suomen Rautatiemuseo

SEURAAVA RAITIO

RAITIO 4 / 2011 ilmestyy joulukuussa 2011. Avustukset toimitetaan päätoimittajalle 10.11.2011 mennessä, paitsi Pääte pysäkki-uutisia voi toimittaa vielä 21.11. saakka.

Muistakaa, että avustukset toimitetaan vain päätoimittajalle, joka sitten välittää materiaalit lehden taittoon. Älkää sekaannusten välttämiseksi lähettäkö sen enempää kuvia kuin tekstejäkään suoraan esim. taittajalle. Resoluutioltaan suuret kuvat yms. raskaat tiedostot pyydetään toimittamaan osoitteeseen jvnordlund@gmail.com. Kuvia voi asettaa myös omalle internetpalvelimelle, jolta toimitus voi ne hakea, kunhan url on vain ilmoitetaan.

Avustukset tulivat tällä kertaa seuraavilta, joille kiitokset: Arto Hellman, Juhana Nordlund, Jorma Rauhala, Kimmo Säteri, ja www.lansimetro.fi

Tulossa: uusi ratikka-aiheinen joulukortti!

Jukka Tölkön upeassa talvikuvassa on harjavaunu (alunperin ASEA 1928) tositoimissa lumisella Runeberginkadulla.

Jotta kortin painosmäärä saadaan mitoitettua oikein, kannattaa kortista tehdä jo nyt ennakkotilaus. Näin varmistetaan, etteivät kortit lopu kesken, vaan niitä riittää kaikille tilaajille.

Tilaa nyt siis ennakkoon ensi joulun kortit kätevästi suoraan kotiin toimitettuna!

Korttien hinta on 0,80 € / kpl tai alennuksella kokonainen nippu 30 € / 50 kpl.

Ennakkotilaus pyydetään tekemään 31.10.2011 mennessä sähköpostitse osoitteeseen 339@stadinratikat.fi tai puhelimitse numeroon (09) 489 263.

Kortit toimitetaan viimeistään 15.11.2011 mennessä, ja ne voi maksaa lähetyksen mukana tulevalle tilisiirtomakkeella.

Myös viimevuotista joulukorttia, jossa on Variotram linjalla 9 Fleminginkadun ja Aleksis Kiven kadun risteyksessä, on vielä rajoitetusti saatavilla!

Postituskulut: alle 15 euron tilaukset 0,90 e, yli 15 euron tilauksista ei kuluja.

Tosiharrastajan seinälle: Helsingin raitiotieverkko pysäkkeineen 2012!

Stadin Ratikat on teettänyt ensisijaisesti tilausajoliikenteen suunnittelutarpeisiin Helsingin kaupungin opaskarttapohjalle kartan, johon on merkitty koko raitiotien rataverkko. Mukana ovat kääntymissuunnat, sivuraiteet, varasilmut ja varikkojen vaihtoraiteet. Lisäksi karttaan on merkitty kaikki raitiovaunupysäkit. Pysäkit on värikoodattu (tavalliset pysäkit vihreällä, seisontan mahdollistavat punaisella ja keltaisella), nimetty suomeksi sekä numeroitu.

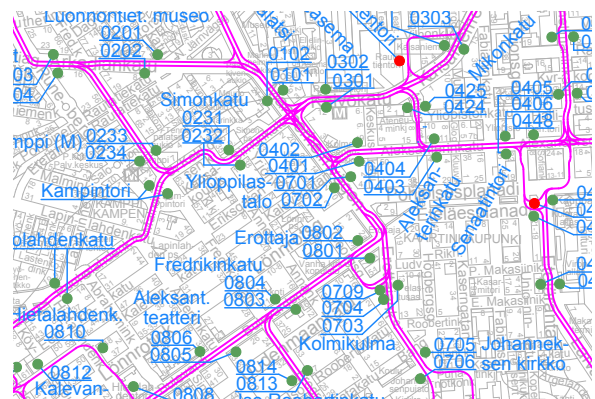
Lisäksi karttaan on merkitty sellaiset pysäkit ja pysähdyspaikat, jotka eivät ole linjaliikenteen käytössä mutta joita tilausliikenne voi käyttää. Nämäkin on nimetty, mutta nimet ovat pääosin epävirallisia.

Linjan 8 jatke Jätkäsaareen on merkitty karttaan pysäkkeineen, pysäkinimimineen ja -numeroineen. Myös linjan 9 jatke Länsiterminaaliin on merkitty karttaan pysäkkeineen. Pysäkeille on annettu "työnimet" eli epäviralliset, väliaikaiset nimet. Pysäkinumeroita ei tällä rataosuudella ole.

Varikkoalueilla karttaan ei ole merkitty ratapihoja eikä halliraitteistoja.

Kartta on painettu kestäväälle ja laadukkaalle polypropeenille eli muoville, jolloin se kestää rypistymättä ja kellastumatta erinomaisesti. Karttajulisteen koko on A1 eli noin 60 x 85 cm.

Kartasta on otettu pieni painos, ja pääasiallinen käyttötarkoitus on siis Stadin Ratikoiden sisäinen tilausajomyynti. Karttaa on kuitenkin saatavana rajoitetusti SRS:n jäsenille ja muille kiinnostuneille. Tämän ainutlaatuisen kartan hinta sisältäen postituskulut maksikirjeenä Suomessa on **57 euroa**. Tilaa omasi nyt!

Tilauksen voit tehdä internetissä sivulla www.stadinratikat.fi/kauppa tai sähköpostitse osoitteeseen 339@stadinratikat.fi tai puhelimitse numeroon (09) 489 263.

Osa syksyn uusista HSL-linja-autoista myöhästyi. Esimerkiksi Westendin Linja joutui järjestämään tilapäiskalustoa Turusta. Kuvassa TLO-värinen Volvo B10B LE / Carrus Vega seutulinjalla 109. Kuva Juhana Nordlund 20.8.2011, Helsinki (Porkkalankatu).

Takakannen kuvat

Sm5-kaluston kytkeminen kahden yksikön juniksi yleistyi kesän lopulla. Vantaankosken juniin ne tulivat itse asiassa jo kevään kuluessa. Kuvassa tupla-Flirt M-junassa Martinlaakson ja Louhelan asemien välisellä rataosalla. Tupla-Sm5:siä M-junissa kulkee edelleen vain aamuisin. Kuva Juhana Nordlund 5.7.2011.

Kehärataa rakennetaan Vantaankosken asemalta kohti Kehä III:a ja edelleen tämän pohjoispuolelle Kivistön suuntaan. Kuva Juhana Nordlund 10.7.2011, Vantaa.

SRS
PL 234
00531
Helsinki

* . KH23 *

